บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลาชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

The Role of Village Headmen on Bringing the Philosophy of Sufficiency Economy to Develop Local at District Lumlamchee Aumphoe Ban Khwao, Chaiyaphum

เสาวนีย์ จันทสังข์[1]
โชติกา สิงหาเทพ[2]
ธนิกานต์ ศรีจันทร์[3]
อินทุราภรณ์ มงคลขจรกิตติ[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและแนวทางการพัฒนาท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องที่ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 11 คน คือ กำนันตำบลลุ่มลำชี 1 คน และ ผู้ใหญ่บ้าน 10 คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์ข้อมูลโดย

[1]อาจารย์ประจำสาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
[2]อาจารย์ประจำสาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
[3]อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
[4]อาจารย์ประจำสาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

การวิเคราะห์เนื้อหาตามข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ในรูปแบบเชิงพรรณนาเพื่อประกอบการนำเสนอผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องที่ ได้แก่ (1) การกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม (2) การให้ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน (3) การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีเครือข่ายชุมชน (4) การเป็นแบบอย่างที่ดี และ (5) การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนาท้องที่ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้น พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ โดยผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์การปลูกจิตสำนึกประชาชนในการดำเนินชีวิต ในเรื่องการประหยัดอดออม ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การสร้างอาชีพเสริมในชุมชน การลดต้นทุนภาคการเกษตร สร้างอาหารในชุมชนเอง รวมถึงรู้จักหน้าที่และสร้างความรักสามัคคีในชุมชน

คำสำคัญ: กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, บทบาท, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, การพัฒนาท้องที่

Abstract

The role of the village headman in introducing the concept of sufficiency economy philosophy used in developing regions included 1) determine the policies, programs and activities. 2) Providing knowledge about bringing philosophy into daily life. 3) Community support network encouragement. 4) To be a good model. 5)To promote ways of living philosophy. Local development approach based on the concept of sufficiency economy philosophy, it was found that the village headman should encourage people to contribute more. Moreover, they should

enhance knowledge and understanding about bringing philosophy into practice through public relations activities to raise awareness in the public life. In addition, the austerity budget should reducing household expenses, creating jobs in the community, cost reduction agriculture, create your own food in the ommunity and known functions and build unity in the community.

Keywords: Village Headman, Headman, Role, the Philosophy of Sufficiency Economy, Local Development

บทนำ

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดพระมหากษัตริย์ไทย รัชกาลที่ 9 มีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ได้ทรงเน้นย้ำเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสังคมไทยก็กลายเป็นอุดมการณ์สำหรับคนทุกชนชั้นในสังคมไทยที่ต้องการชีวิตแบบทางสายกลาง รวมทั้งผู้คนในวัยรุ่นหนุ่มสาวเช่นกัน และต่อมาในปี พ.ศ. 2549 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทาน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไว้ว่า“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี" (สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์, 2550)

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนไทยตกอยู่ในภาวะเดือดร้อน ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาสังคม ซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยจะให้ความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม จนทำให้คนทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการบางคนถึงกับสละจรรยาบรรณในวิชาชีพ นำความรู้ความสามารถของตนไปแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนที่จะเกิดกับคนอื่นในสังคม ขอเพียงให้ตนเองได้รับประโยชน์สูงสุดก็พอ ทุกคนต้องการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง จึงเกิดการแข่งขันกันเพื่อให้ได้เงินตราโดยไม่จำกัดรูปแบบ (อารีย์ เชื้อเมืองพาน, 2551)

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ ให้แก่ ปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ โดยใช้แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พร้อมทั้งขยายการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพจาก 3 ทุน ทั้งทุนสังคม ทุนเศรษฐกิจและทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น 6 ทุน ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ ทุนทางการเงิน ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณการและเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะการสร้างฐานทางปัญญาเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้กับคนและสังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ก้าวสู่สังคมและเศรษฐกิจสีเขียวที่มีแบบแผนการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยนำความรู้และจุดแข็งของอัตลักษณ์ไทยมาปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรมที่เข้มแข็ง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจ

ในภูมิภาคอย่างรู้เท่าทัน สร้างความยั่งยืนของภาคเกษตรและความมั่งคั่งด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลและความสมานฉันท์ในทุกภาคส่วนและทุกระดับ เป็นฐานการพัฒนาประเทศที่มั่นคงและสมดุล มุ่งสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจโลกเกิดที่เปลี่ยนแปลง ผันผวนตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้พฤติกรรมการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป ซึ่งเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดการรณรงค์ส่งเสริมจากภาครัฐให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้พสกนิกรไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในทุกระดับ ตั้งแต่ชุมชน ครัวเรือน ซึ่งหน่วยงานและองค์กรภาครัฐรณรงค์ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ในชนบทได้บริหารจัดการตามแนวคิดและกำหนดเป็นชุมชนตัวอย่างสถานที่ศึกษาดูงานสำหรับประชาชนหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางบริหารจัดการชุมชน และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของเขตท้องที่ทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้แล้วบทบาทที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะที่เป็นผู้นำในด้านการปกครอง ซึ่งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2547 ในเรื่องการรับแนวนโยบายมาปฏิบัติ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่ประชาชนในท้องที่ประสบอยู่ บทบาทผู้นำที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้านอีกประการหนึ่งก็คือการทำหน้าที่เป็นผู้ผลักดันแนวนโยบายของรัฐบาลมาปฏิบัติระดับท้องที่ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชนในท้องที่ของ (พระมหาพุฒิสรรค์ ปญฺญาวชิโร, 2556) ทั้งนี้ก็เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในท้องที่หรือชุมชนมีความความรู้ในเรื่องการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับครัวเรือนระดับชุมชนในระดับประเทศชาติ อีกทั้งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมในการปรับใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในท้องที่

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อศึกษาถึงบทบาท กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องที่ว่ามีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในพื้นที่และประชาชนอย่างไร จึงเกิดความท้าทายในการบริหารจัดการ เขตตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยผู้วิจัยเห็นปัญหาและความสำคัญของการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาเป็นแนวทางในการช่วยแก้ไขปัญหา การวิจัยครั้งนี้ให้เป็นประโยชน์ในระดับนโยบาย พร้อมนำผลการวิจัยเสนอต่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง และนำผลการวิจัยครั้งนี้มาปรับทิศทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของเขตตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาท้องที่ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

สมมติฐานในการวิจัย

1) บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1.1) บทบาทการนำนโยบายจากภาครัฐมาพัฒนาชุมชน โดยการถ่ายทอดความรู้ การนำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ จากภาครัฐสู่ชุมชน 1.2) บทบาทการให้ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน 1.3) บทบาทด้านการสนับสนุนส่งเสริมให้มีเครือข่ายชุมชนการรวมกลุ่มสร้างอาชีพ กลุ่มออมเงิน ในหมู่บ้าน 1.4) บทบาทด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน และ 1.5) บทบาทการ

ส่งเสริมประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญ ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) รูปแบบการพัฒนาท้องที่ในนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 2.1) การกำหนดนโยบายที่ผู้นำและประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่การทำประชาคมจนถึงการกำหนดโครงการที่เน้นการทำเกษตรพอเพียงที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ 2.2) การให้ความรู้หลังจากการประชุมประจำเดือน โดยการถ่ายทอดด้วยตนเองและวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ และประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวให้ชาวบ้านทราบ 2.3) การสร้างกลุ่มเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้จากชุมชนที่สำเร็จให้ชาวบ้านมาแลกเปลี่ยนกัน และสนับสนุนการสร้างกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ โดยการพัฒนาแปรรูปจนรวมกลุ่มเป็นโครงการที่พัฒนาต่อเนื่องและยั่งยืน 2.4) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำเกษตรแบบผสมผสาน การปฏิบัติหน้าที่อย่างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาหมู่บ้านตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยชาวบ้านมีส่วนร่วมทุกกระบวนการ และ 2.5) การส่งเสริมประชาชนในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญการปลูกจิตสำนึก ในการประหยัด อดออม ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การสร้างอาชีพเสริมในชุมชน การลดต้นทุนภาคการเกษตรและสร้างอาหารในชุมชนเอง รวมถึงการรู้จักหน้าที่และสร้างความรักสามัคคีในชุมชนของตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลการมีบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแนวทางการพัฒนาท้องที่ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 22 หมู่บ้าน โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ใหญ่บ้าน และกำนันตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จากจำนวนทั้งหมด 22 หมู่บ้าน เลือกมาจำนวน 11 หมู่บ้าน โดยเป็นหมู่บ้าน ขนาดเล็กจำนวน 2 หมู่บ้าน ขนาดกลางจำนวน 6 หมู่บ้าน ขนาดใหญ่จำนวน 3 หมู่บ้าน และกำนันตำบลลุ่มลำชี จำนวน 1 คน เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ปกครองประชาชนในตำบลลุ่มลำชี โดยการเก็บสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ใหญ่บ้านและกำนันตำบลเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. เครื่องมือในที่ใช้ในการเก็บรวมรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการมีบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาท้องที่และศึกษาแนวทางการพัฒนาท้องที่ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประยุกต์มาจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ในมาตรา 27 หน้าที่และอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม การให้ความรู้ การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีเครือข่ายชุมชน การเป็นแบบอย่างที่ดี การส่งเสริมประชาชน ในการดำเนินชีวิตพุทธศักราช 2547 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2552)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ที่ทันสมัยและใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

3.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยพิจารณาจากความเหมาะสมและความพร้อมของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก นำคำตอบมาสรุปประเด็นเชิงเนื้อหาในภาพรวม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ในรูปแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์ประกอบการนำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยกำนันและผู้ใหญ่บ้าน 11 คน จำนวน 11 หมู่บ้าน ในเขตตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ แบ่งตามขนาดหมู่บ้านดังนี้ 1) หมู่บ้านขนาดเล็กจำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านท่าแก้ง บ้านร่มเกล้า 2) หมู่บ้านขนาดกลางจำนวน 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโนนโพธิ์ บ้านป่ายาง บ้านป่าไม้แดง บ้านหางเรียง บ้านวังปลาฝา บ้านแผ่นดินทอง 3) หมู่บ้านขนาดใหญ่จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโนนน้อย บ้านวังกุ่ม บ้านไร่ พบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน เพศหญิง 1 คน ซึ่งมีอายุ 46 ปี ถึง อายุ 59 ปี ด้านการศึกษาของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่ระดับมัธยมต้นตอนชั้นปีที่ 3 มัธยมตอนปลาย ชั้นปีที่ 6 และระดับปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระยะเวลา 6 เดือน จนถึง 15 ปี และด้านการปกครองหมู่บ้านแบ่งตามขนาดของหมู่บ้าน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ตามจำนวนของครัวเรือน

การศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1) บทบาทด้านการกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการนำนโยบายจากภาครัฐมาพัฒนาชุมชน โดยการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการนำโครงการหรือกิจกรรมจากทางภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน เช่น การทำเกษตรแบบผสม การทำเกษตรแปลงใหญ่ กลุ่ม

การปลูกพืชที่หลากหลาย การช่วยเหลือชาวบ้านที่ไม่มีทุนการเกษตร โครงการอาชีพเสริมมีกระถางหน้าบ้านปลูกพื้นผักสวนครัว โครงการหลังฤดูการทำนา โดยการนำผักตบชวามาแปรรูป และกิจกรรมในการทำ ปุ๋ยหมัก จากมูลสัตว์ การออมทรัพย์การผลิต เป็นต้น โดยชาวบ้านมาร่วมประชุมเดือนล่ะ 1 ครั้งประชาสัมพันธ์ การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ และชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การประชุมประชาคมวางแผนดำเนินการจัดทำแผนชุมชน ในการกำหนดแผนและ ได้นำกิจกรรมโครงการบรรจุไว้ในแผนชุมชนทุกปี เพื่อบรรจุในแผนชุมชนและเขียนขอโครงการจากเทศบาลตำบลลุ่มลำชี ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพชุมชุน

2) บทบาทด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทการให้ความรู้หลังจากการประชุมประจำเดือนให้ชาวบ้าน โดยการถ่ายทอดด้วยตนเองและวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้กับชาวบ้าน มีการประชาสัมพันธ์โดยหอกระจายข่าว เช่น การลดละเลิกสารเคมี ส่งเสริมให้ปลูกข้าว ปลูกผัก ตามไร่สวน การทำเกษตรผสมผสาน การทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น รวมถึงการนำชาวบ้านไปเรียนรู้กับผู้ที่ทำตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำสำเร็จ

3) บทบาทด้านการสนับสนุนส่งเสริมให้มีเครือข่ายชุมชน พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทส่งเสริมการรวมกลุ่มสร้างอาชีพ กลุ่มออมเงิน ในหมู่บ้านแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่นๆ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์กลุ่มเกษตรกรปลูกผักและทำนา เป็นต้น และการแลกเปลี่ยนเครือข่ายในกลุ่มในระดับตำบลโดยงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลุ่มลำชี บางชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเกษตรอาสาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายบุคคลซึ่งยังไม่งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน และการส่งเสริมอาชีพเสริมให้คนในชุมชนปลูกพืช ผัก เลี้ยงสัตว์และการทำเกษตรแบบผสมผสานมีงบประมาณจากหน่วยงานพัฒนาชุมชนมาส่งเสริมทุกปี โดยหน่วยงานจากเกษตรอำเภอส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานแบบและการเลี้ยง

สัตว์จากหน่วยงานปศุสัตว์ รวมถึงการส่งเสริมให้ชาวบ้านอบรมกับเทศบาลลุ่มลำชีและหน่วยงานเกษตรอำเภอ

4) บทบาทด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน โดยให้เห็นถึงความสำคัญ การทำเกษตรผสมผสานแบบอินทรีย์ ใช้พื้นที่ว่างในบ้านของตนเองปลูกผัก เพื่อลดค่าใช่จ่ายและต้นทุน รวมถึงเป็นตัวอย่างด้านความซื่อสัตย์ การออมเงิน และเลิกอบายมุข ทั้งนี้การเกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรผสมผสานเพื่อเป็นแบบอย่าง เพราะชาวบ้านมีอาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรและยังมีบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ประสบผลสำเร็จในชุมชนที่พึงพอใจ โดยการปกครองหมู่บ้านที่สงบ พัฒนาการศึกษาและคนในชุมชนไปพร้อมๆ กันจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ยังมีบางส่วนที่การพัฒนาชุมชนเป็นไปตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ เนื่องจากชาวบ้านยังติดการทำเกษตรแบบเดิมและการใช้สารเคมีทางการเกษตร ดังนั้นผู้ใหญ่บ้านจึงมีบทบาทกระตุ้นให้เห็นถึงอันตรายของสารเคมีและรณรงค์ให้ชาวบ้านค่อยๆลดการใช้สารเคมีลง

5) บทบาทการส่งเสริมประชาชนในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาท โดยเน้นให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญเกี่ยวกับบัญชีครัวเรือน ปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง และสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านเลิกเหล้าและบุหรี่ โดยมีรางวัลมอบให้และ ยังมีการพัฒนาด้านอื่นๆ โดยปรับใช้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การคัดแยกขยะ ขยัน อดทน ส่งเสริมการหาพันธุ์ผักสวนครัวมาให้และการทำปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น รวมถึงมีบทบาทส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริม โดยมีกลุ่มอาชีพเสริมในชุมชน เช่น การทำเสื้อผ้ายืดงานสกรีนและงานปักกลุ่มสตรีทำขนม น้ำพริกปลาร้า กลุ่มแชมพูดอกอัญชัน กลุ่มผักตบชวา การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และปลูกผัก เป็นต้น หลังฤดูการทำนา ที่มีรายได้เพียงพอ โดยอบรมอาชีพเสริมจากหน่วยงานการศึกษาตามอัธยาศัย เทศบาลตำบลลุ่มลำชีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาท้องที่ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ซึ่ง

กำนันและผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอแนวคิดการพัฒนาท้องที่ชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1) แนวทางการกำหนดนโยบาย โครงการและกิจกรรม เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มน้ำชี ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร ปลูกข้าว ปลูกพืชผัก จึงเกิดแนวทางเป็นการกำหนดนโยบายที่ผู้นำ และประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่การทำประชาคมจนถึงการกำหนดโครงการที่เหมาะสม เน้นที่การทำเกษตรพอเพียงที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ลดการใช้สารเคมี น้ำที่เพียงพอต่อการเกษตร โดยมีกิจกรรมที่หมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้และการพัฒนาท้องที่ให้ประชาชนให้กินดีอยู่ดีแบบพอเพียง

2) แนวทางการให้ความรู้ โดยเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้วยตนเอง การประชาสัมพันธ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง นำชาวบ้านเข้าร่วมฝึกอบรมการเรียนรู้จากโครงการต่างๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดความเข้าใจและเข้าถึงเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) แนวทางการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายชุมชน โดยการสร้างกลุ่มเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้จากชุมชนที่ดำเนินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำสำเร็จให้ชาวบ้านมาแลกเปลี่ยนกันกับชุมชนอื่นๆ และสนับสนุนการสร้างกลุ่มอาชีพที่มีอยู่แล้วโดยการจัดตั้งกองทุนกลางของหมู่บ้าน โดยการพัฒนาแปรรูปจนรวมกลุ่มเป็นโครงการที่การพัฒนาต่อเนื่องและยั่งยืน

4) แนวทางการเป็นแบบอย่างที่ดี โดยกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการทำเกษตรแบบผสมผสาน งดการใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุน พัฒนาหมู่บ้านโดยการปฏิบัติหน้าที่อย่างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความสุข ไม่ก่อหนี้สินเพิ่ม รวมทั้งชาวบ้านมีส่วนร่วมทุกกระบวนการในการพัฒนาหมู่บ้านตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5) แนวทางการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำนันและผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญการปลูกจิตสำนึกประชาชนในหมู่บ้าน ในการ

นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เรื่องการประหยัด อดออม ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การสร้างอาชีพเสริมในชุมชน การลดต้นทุนภาคการเกษตร และสร้างอาหารในชุมชนเอง รวมถึงการรู้จักหน้าที่และสร้างความรักสามัคคีในชุมชนของตนเอง

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปและอภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องที่ พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาท้องที่ เนื่องจากนำนโยบายมาปฏิบัติใช้ในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมตั้งแต่การทำประชาคมวางแผนหมู่บ้านและมีโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้ใหญ่บ้านถ่ายทอดความรู้โดยการประชาสัมพันธ์และวิทยาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชาวบ้าน ได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านเข้าร่วมอบรมศึกษาดูงานกับหน่วยงานราชการที่จัดโครงการเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การทำบัญชีครัวเรือน การมีอาชีพเสริมและการรวมกลุ่มอาชีพเสริม การทำเกษตรแบบผสมผสานและการทำปุ๋ยหมักเพื่อลดการใช้สารเคมีและลดต้นทุนทางการเกษตร เป็นต้น รวมถึงผู้ใหญ่บ้านได้นำความรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาท้องที่มาปฏิบัติ โดยกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และเป็นแบบอย่างให้กับชาวบ้านในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับธัญญารัตน นันติกา (2551) ที่ได้ศึกษาวิจัย “บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด

จังหวัดเชียงใหม่" ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำแบบประสาน มีหน้าที่กระตุ้นและผลักดันให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยมีปัจจัยที่ส่งเสริมคือ เงื่อนไขชุมชนที่มีศักยภาพโดยเฉพาะลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมทั้งภูมิประเทศและภูมิอากาศ สังคม เครือญาติ เศรษฐกิจการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนความสามารถของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน ด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การออม การเอื้ออาทร การดำรงชีวิต การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกิจกรรมตามวิถีชีวิตตามธรรมชาติของชุมชนและชุมชนร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วม ซึ่งผลการศึกษาบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

1.1 กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน เพศหญิง 1 คน ซึ่งมีอายุ 46 ปี ถึง อายุ 59 ปี มีระดับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาต้นตอนชั้นปีที่ 3 มัธยมตอนปลายชั้นปีที่ 6 และระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระยะเวลา 6 เดือนจนถึง 15 ปี มีบทบาทในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการกระตุ้นชาวบ้านในชุมชนให้เห็นถึงความสำคัญ และปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.2 บทบาทการกำหนดนโยบาย โครงการ หรือกิจกรรม มีบทบาทในการนำนโยบายจาภาครัฐมาพัฒนาชุมชน ในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำโครงการหรือกิจกรรมจากทางภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน เช่น การทำเกษตรแบบผสม การทำเกษตรแปลงใหญ่ กลุ่มการปลูกพืชที่หลากหลาย การช่วยเหลือชาวบ้านที่ไม่มีทุนการเกษตร โครงการอาชีพเสริมมีกระถางหน้าบ้านปลูกพืชผักสวนครัว โครงการหลังฤดูการทำนาโดยการนำผักตบชวามาแปรรูป และกิจกรรมในการทำปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ การออมทรัพย์การผลิต เป็นต้น โดยชาวบ้านมาร่วม

ประชุมเดือนล่ะ 1 ครั้งประชาสัมพันธ์ การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ และชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การประชุมประชาคมวางแผนดำเนินการจัดทำแผนชุมชนในการกำหนดแผน และได้นำกิจกรรมโครงการบรรจุไว้ในแผนชุมชนทุกปี เพื่อบรรจุในแผนชุมชนและเขียนขอโครงการจากเทศบาลตำบลลุ่มลำชี ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพชุมชน

1.3 บทบาทการให้ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน มีบทบาทการให้ความรู้หลังจากการประชุมประจำเดือนให้ชาวบ้าน โดยการถ่ายทอดด้วยตนเองและวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้กับชาวบ้าน ในการประชาสัมพันธ์โดยหอกระจายข่าว เช่น การลดละเลิกสารเคมี ส่งเสริมให้ปลูกข้าว ปลูกผัก ตามไร่สวน การทำเกษตรผสมผสาน การทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น รวมถึงการนำชาวบ้านไปเรียนรู้กับผู้ที่ปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำสำเร็จแล้ว

1.4 บทบาทการสนับสนุนส่งเสริมให้มีเครือข่ายชุมชน โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มสร้างอาชีพกลุ่มออมเงินในหมู่บ้าน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่นๆ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรกรปลูกผักและทำนา เป็นต้น และการแลกเปลี่ยนเครือข่ายในกลุ่มในระดับตำบลโดยงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลุ่มลำชี บางชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเกษตรอาสาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นรายบุคคลซึ่งยังไม่งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน และการส่งเสริมอาชีพเสริมให้คนในชุมชนปลูกพืช ผัก เลี้ยงสัตว์ และการทำเกษตรแบบผสมผสานมีงบประมาณจากหน่วยงานพัฒนาชุมชนมาส่งเสริมทุกปี โดยหน่วยงานจากเกษตรอำเภอส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานแบบและการเลี้ยงสัตว์จากหน่วยงานปศุสัตว์ รวมถึงการส่งเสริมให้ชาวบ้านอบรมกับเทศบาลลุ่มลำชีและหน่วยงานเกษตรอำเภอ

1.5 บทบาทการเป็นแบบอย่างที่ดี กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน โดยให้เห็นถึงความสำคัญการทำเกษตรผสมผสานแบบอินทรีย์ ใช้พื้นที่ว่างในบ้านของตนเองปลูกผัก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและต้นทุน รวมถึงเป็นตัวอย่างด้านความซื่อสัตย์ การออมเงิน และเลิกอบายมุข ทั้งนี้

การเกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรผสมผสานเพื่อเป็นแบบอย่าง เพราะชาวบ้านมีอาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรและยังมีบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ประสบผลสำเร็จในชุมชนที่พึงพอใจ โดยการปกครองหมู่บ้านที่สงบ พัฒนาการศึกษาและคนในชุมชนไปพร้อมๆ กันจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ยังมีบางส่วนที่การพัฒนาชุมชนเป็นไปตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ เนื่องจากชาวบ้านยังติดการทำเกษตรแบบเดิมและการใช้สารเคมีทางการเกษตร ดังนั้นผู้ใหญ่บ้านจึงมีบทบาทกระตุ้นให้เห็นถึงอันตรายของสารเคมีและรณรงค์ให้ชาวบ้านค่อยๆ ลดการใช้สารเคมีลง

1.6 บทบาทการส่งเสริมประชาชนในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีบทบาทโดยเน้นให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญเกี่ยวกับบัญชีครัวเรือน ปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง และสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้าน เลิกเหล้าและบุหรี่ โดยมีรางวัลมอบให้ ยังมีการพัฒนาด้านอื่นๆ โดยปรับใช้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การคัดแยกขยะ ขยัน อดทน ส่งเสริมการหาพันธุ์ผักสวนครัวมาให้ และการทำปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น รวมถึงมีบทบาทส่งเสริมให้คนในชุมชน มีอาชีพเสริม โดยมีกลุ่มอาชีพเสริมในชุมชน เช่น การทำผ้ายืดที่เป็นงานสกรีนและงานปัก กลุ่มสตรีทำขนม น้ำพริกปลาร้า กลุ่มแชมพูดอกอัญชัน กลุ่มผักตบชวา การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และปลูกผัก เป็นต้น หลังฤดูการทำนาที่มีรายได้เพียงพอ โดยอบรมอาชีพเสริมจากหน่วยงานการศึกษาตามอัธยาศัย เทศบาลตำบลลุ่มลำชีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณ์ มารี (2551) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคามที่มีตำแหน่งระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านระดับการศึกษาและระยะเวลาในการแตกต่างกันมีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับ ธัญญารัตน นันติกา (2551) ที่ได้ศึกษาวิจัย “บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำแบบประสาน มีหน้าที่กระตุ้นและผลักดันให้เกิดกิจกรรม

เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยมีปัจจัยที่ส่งเสริมคือ เงื่อนไขชุมชนที่มีศักยภาพโดยเฉพาะลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมทั้งภูมิประเทศและภูมิอากาศ สังคม เครือญาติ เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตลอดจนความสามารถของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน ด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การออม การเอื้ออาทร การดำรงชีวิต การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกิจกรรมตามวิถีชีวิตตามธรรมชาติของชุมชนและชุมชนร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วม ส่งผลให้บ้านป่าไผ่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของประเทศไทย รวมถึงสอดคล้องกับ สมนึก คำใจหนัก (2552) ได้ศึกษาวิจัย “ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียง” ในส่วนของการเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมพบว่าการเสริมสร้างเศรษฐกิจ พอ เพียงของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการ ประเมินจากประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งพบว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุดในการประชาสัมพันธ์ลด ละ เลิก อบายมุขในชุมชน ในส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง การเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จมากที่สุดคือชุมชนมีการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

2. จากศึกษาแนวทางการพัฒนาท้องที่ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการพัฒนาท้องที่ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอแนวคิดการพัฒนาท้องที่ชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

2.1 แนวทางการกำหนดนโยบาย โครงการและกิจกรรม กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ได้มีแนวคิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตตำบลลุ่มลำชี เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มน้ำชี ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร ปลูกข้าว ปลูกพืชผัก จึงเกิดแนวทางเป็นการกำหนดนโยบายที่ผู้นำและประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่การทำประชาคมจนถึงการกำหนดโครงการที่เหมาะสม เน้นที่การทำเกษตรพอเพียงที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ลดการใช้สารเคมี น้ำที่เพียงพอ

ต่อการเกษตร โดยมีกิจกรรมที่หมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้และการพัฒนาท้องที่ให้ประชาชนให้กินดีอยู่ดีแบบพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน, 2555 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แล้วจะพบว่าผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บทบาทของการเป็นผู้นำของชุมชน เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานปกครองมีอำนาจปกครองดูแลราษฎรในท้องที่ของตน ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นผู้นำทางการ แต่หากศึกษาพิจารณาจากข้อเท็จจริงและปรากฏการณ์ในสังคมแล้ว จะเห็นว่าผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำทางธรรมชาติ มีฐานะและบทบาททางสังคมเด่นกว่าบุคคลอื่นในสังคมชนบท ดังนั้นโดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้ใหญ่บ้านจะมีความประพฤติถูกทานองคลองธรรมเป็นผู้นาที่กล้าแสดงออก เพื่อปกป้องช่วยเหลือประชาชน ลูกบ้านจึงแสดงความเคารพเชื่อถือ นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านจึงมีฐานะเป็นผู้นาทางสังคม บทบาทดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ใหญ่บ้านจะเข้าไปมีส่วนอย่างมากในการบริหารและจัดการพัฒนาทางสังคม ผู้ใหญ่บ้านในฐานะตัวแทนประชาชนมีหน้าที่ช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนสะพาน แหล่งน้า และการพัฒนาอาชีพ โดยใช้งบประมาณจากรายได้ของท้องถิ่นหรือจากส่วนราชการ จากความเคารพนับถือของประชาชนที่มีต่อผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนในฐานะลูกบ้านก็จะมีส่วนที่จะส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญตามความต้องการในหมู่บ้านของตนเองโดยการนำการพัฒนาโดยผู้ใหญ่บ้าน และสอดคล้องกับ ธัญญารัตน นันติกา (2551) ที่ได้ศึกษาวิจัย “บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำแบบประสาน มีหน้าที่กระตุ้นและผลักดันให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยมีปัจจัยที่ส่งเสริมคือ เงื่อนไขชุมชนที่มีศักยภาพโดยเฉพาะลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมทั้งภูมิประเทศและภูมิอากาศ สังคม เครือญาติ เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนความสามารถของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน ด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การออม การเอื้ออาทร การดำรงชีวิต การอนุรักษ์และใช้

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกิจกรรมตามวิถีชีวิตตามธรรมชาติของชุมชนและชุมชนร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วม ส่งผลให้บ้านป่าไผ่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของประเทศไทย

2.2 แนวทางการให้ความรู้ กำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ให้แนวทาง โดยผู้ถ่ายทอดความรู้ด้วยตนเอง การประชาสัมพันธ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง นำชาวบ้านเข้าร่วมฝึกอบรมการเรียนรู้จากโครงการต่างๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดความเข้าใจและเข้าถึงเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ อินทโชติ, 2554 ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับแก้ไข้เพิ่มเติมพ.ศ. 2552) คือ อบรมหรือชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในการนี้สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร

2.3 แนวทางการสนับสนุน การสร้างเครือข่ายชุมชน กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ให้แนวทางการสร้างกลุ่มเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้จากชุมชนที่ดำเนินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำสำเร็จให้ชาวบ้านมาแลกเปลี่ยนกันกับชุมชนอื่นๆ และสนับสนุนการสร้างกลุ่มอาชีพที่มีอยู่แล้ว โดยการจัดตั้งกองทุนกลางของหมู่บ้าน โดยการพัฒนาแปรรูปจนรวมกลุ่มเป็นโครงการที่การพัฒนาต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ อินทิรา สุภาแสน (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบงได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุในแผนพัฒนาสามปี ในยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาส่งเสริมเกษตร โดยมุ่งเน้นส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพทางการเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียงได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม เครือข่ายภาคประชาชน โดยส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนขึ้นมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากที่ดินทำกินประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปรับเปลี่ยน

ทัศนคติแนวคิด และวิธีการผลิตโดยอาศัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้ภูมิปัญญาและวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยเลือกซื้อของใช้ภายในครัวเรือนและของใช้ส่วนตัวเท่าที่จำเป็นเท่านั้นมีการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวให้มีการวางแผนการใช้จ่ายให้เพียงพอรายได้จากการทำงานได้ใช้จ่ายอย่างประหยัด เก็บออมไว้ และมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ

2.4 แนวทางการเป็นแบบอย่างที่ดี กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีแนวทางเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการทำเกษตรแบบผสมผสาน งดการใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุน พัฒนาหมู่บ้านโดยการปฏิบัติหน้าที่อย่างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความสุข ไม่ก่อหนี้สินเพิ่ม การลดละเลิกอบายมุข รวมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมทุกกระบวนการในการพัฒนาหมู่บ้านตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ อานันท์ ปันยารชุน, 2547 อ้างใน บุศริน เถาวัลย์, 2555 ที่กล่าวว่า ผู้นำที่เป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีลักษณะที่ทำให้คนอื่นคล้อยตามด้วยศรัทธา ต้องมีบารมี ยึดมั่นในหลักเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การปกครองระบอบประชาธิปไตย มีวิสัยทัศน์ มีระบบขบวนการทางความคิด และสอดคล้องกับ สมนึก คำใจหนัก (2552) ได้ศึกษาวิจัย “ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียง” ในส่วนของการเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมพบว่า การเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียงของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการประเมินจากประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งพบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุดในเรื่องการประชาสัมพันธ์ลด ละ เลิก อบายมุขในชุมชน ในส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่างการเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จมากที่สุดคือชุมชนมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.5 แนวทางการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำนันและผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญการปลูกจิตสำนึกประชาชนใน

หมู่บ้าน การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น ประหยัด อดออม ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การสร้างอาชีพเสริมในชุมชน การลดต้นทุนภาคการเกษตร และสร้างอาหารในชุมชนเอง เป็นต้น รวมถึงการรู้จักหน้าที่และสร้างความรักสามัคคีในชุมชนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ฐพชัย ทตนนท์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลส้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน”ผลการวิจัยพบว่า ทั้งรายด้านทุกด้านและโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่

1) ด้านความพอประมาณ คือ รู้จักความพอดี อยู่พอดี กินพอดีตามอัตภาพ พึ่งตนเองไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีคุณธรรมด้วยความพอเพียง

2) ด้านความมีเหตุผล คือ ความเข้าใจด้วยเหตุและผลอย่างเหมาะสมจากความรู้ ภูมิปัญญาสังคมวัฒนธรรมในท้องถิ่น มาปรับแก้ปัญหาและพึ่งตนเองให้ได้อย่างรอบคอบ

3) ด้านความมีภูมิคุ้มกัน คือ การเตรียมพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อโครงการกิจกรรมต่างๆ และการดำเนินงานของชุมชน เพื่อตอบสนองปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ อย่างแท้จริงที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4) เงื่อนไขด้านความรอบรู้ คือ การพึ่งพาช่วยเหลือกันมีความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

การกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการสำรวจประชาชนที่มีความสนใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วร่วมประชุมปรึกษาหา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ เช่น นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบร่วมกันบรูณาการอย่าง

ชัดเจน เพื่อหาแนวในการส่งเสริมร่วมกัน มีการวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากการดำเนินงานในด้านต่างๆ ร่วมกัน แล้วจึงกำหนดเป็นนโยบาย โครงการ กิจกรรมในแต่ละที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพพื้นที่ชุมชน

1.1 การให้ความรู้ เชิญนักวิชาการหรือผู้ที่ทำประสบผลสำเร็จที่มีความรู้ในเรื่องในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคอยชี้แนะให้คำปรึกษาหรือเป็นพี่เลี้ยงแก่ประชาชน และจัดทำเอกสารในประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจทั้งนโยบายกิจกรรมต่างและการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

1.2 การสนับสนุนส่งเสริมให้มีเครือข่ายชุมชน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนระหว่างชุมชนต่อกันและมีการประสานงานกันระหว่างประชาชน ในชุมชนกลุ่มอาชีพเสริม เพื่อให้หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาชุมชน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันบรูณาการไปในทิศทางเดียวกัน โดยพัฒนาเครือข่ายกลุ่มชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี ดำเนินชีวิตในแบบพอเพียงโดยการปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพซึ่งกันและกันในชุมชน รวมถึงการรับผิดชอบทำหน้าที่อย่างสุจริตเพื่อคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมในชุมชน

1.4 การส่งเสริมประชาชนในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการออมเงิน ทำเกษตรแบบพอเพียง โดยการปลูกผัก สวนครัว เลี้ยงไก่ไข่ ทำปุ๋ยหมักใช้เอง เป็นต้น เพื่อให้ประหยัดประหยัดต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว และลดละเลิกอบายมุข ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและพอเพียงไม่ตามกระแสนิยมมากเกินไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยศักยภาพของกำนันของผู้ใหญ่บ้าน ในการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการเพื่อความยั่งยืน

2.2 การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

ฐพชัย ทตนนท์. (2556). *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลส้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.* (การค้นคว้าอิสระพุทธศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย).

ธัญญารัตน์ นันติกา. (2551) .*บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุศริน เถาวัลย์. (2555). *บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดปัตตานี.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประสิทธิ์ อินทโชติ. (2554). *บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดชลบุรี.* (สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน.ข วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).

พระมหาพุฒิสรรค ปาวชิโร . (2556). *บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลทมอ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

สมนึก คำใจหนัก. (2552). *ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียง.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่. (2555). *คู่มือปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน

ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่. *พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช (2547) แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน.* กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.

สุภัทรา บุญปัญญโรจน์. (2550). ภาวะบริโภคนิยมของวัยรุ่นไทย. ปัจจัยผลักดันสู่สังคมไทย. *วารสารรามคำแหงฉบับมนุษยศาสตร์*, 27*(1)*, 1-2.

สุวรรณ์ มาลี. (2551). *การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559).* สำนักนายกรัฐมนตรี.

อารีย์ เชื้อเมืองพาน. (2551). วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง:ทางรอดพ้นกับดักทางเศรษฐกิจและสังคม. *วารสารแม่โจ้ปริทัศน์. 9*(6).